

LÁSZLÓFFY CSABA

Vigília

A megváltásra képtelen
körülmények, idők. Most ez a tél.
Sehol a meleg hajlatok illúziói.
Mi gyöngyözik, csiganyál, harmat híján,
a dermedt, csonka füveken? Kofa-
köpet; és holnap vagy holnapután,
ha fölcsúdvá lázasan kinézel:
a láthatár fehér s gyűrött kórházi ing.

Fossziliák

Lebegő bordái a zarándoknak
vagy Dávid megrühesedett sarui? Földbe
gyökerezel a fölismeréstől, hogy minden,
mi volt s jöhet, belefér egy képletbe, vagy
valamelyik motívumba kocsonyásodva
remeg. Rég elszoktál az ünnepektől –
a házi őrangyal ezüstös szárnya is
szárazan zörög, mint fagyott gerinc.

*

Az Isten is megkárosodott, megkeseredett,
legalábbis az enyém. Ideje volna megfogni a
kezet a meredeken, hogy könnyebben meg-
léphessünk az orvgyilkosok s a fölösleges
kompromisszumok elől. Ha már a végsőt is
elharangozták a megváltás-teóriának.

Az illúzióvesztés alakváltozatai (Próteusz-változat)

*„a jövődő titkainak tudója,
tudását könnyelműn nem tékozolta”*

BORGES

Egy földöntúli tájon
álmomban – otthontalanul, igaz,
de túl a boldogtalanságon.
Vaktában szétapritottam a sötétséget,
feldúlt-magamra már alig-alig
emlékezve; sem arra, aki védett,
sem arra, aki irigyelt. Nem érzek
tomboló erőt, patetikus vágyat,
és nem követnek rejtőzködő léptek;
a közöny közegében árnyak
hadakozása csupán a valóság:
hajamból kifésültem, mint a korpát,
a múltat, midőn még duzzadtan fénylett
szemhéjuk (elégedetten? undorral?),
mint akik már mindent feléltek.

Ép bordával és állkapocccsal
kiszabadulva férges kalitkádból
(mindegy, mit ígér, mit takar a távol),
korhadtt fatönkőn, kezdetleges álom-
hajón – kár visszaneézni: eltűnt
minden időkorlát, határ s rongy
érdek –, se vitorla, sehol bilincs;
szakadoznak a felhők, ám mögöttük
ércnél maradandóbbnak nyoma sincs.

(Oresztész-változat)

Részévé lenni nem csupán a pillanatnak.
A jelen őrülete már úgyis elmúlt,
gyönyör s kín dallamvonulata kikezdve.
Az áldozatok mankójukat elhajítva
futnak, halottak zúzott gégével hörögnek
a lator békét kinevetve. A föld üregeibe
beszívárog a soron következő tél; elhantolt
eszmék ringatják egymást csontvázkarokkal.
Egy márványlapon vakító hazugság a Nap örök
ragyogása. Az örökösök sorsa máris elorozva.

2009. november 4.

„Nézek titeket – kiabáltam –, és csodálkozom.”

IONESCO: A MAGÁNYOS

1. (A hiúság iskolája)

Saját köhögésemre ébredtem, mely szétszabdalta-szétszakította az álomban hallott mondatokat. (A pékség felé tartottam – talán félbarna kenyérért –, amikor egy kéz a karomba csimpaszkodva visszatartott, és egy hang – nem a tiéd, inkább az anyád hangjához hasonlított – azt mondta: *Fölösleges* – ez még sóhajtásszerűen hangzott, a többi viszont rendreutasítóan –; *már úgylis késő van. Túl késő!*)

Hétköznap van, a hörgésem is a szokásos hétköznap, de vasárnapias fény tör be a redőny (a képzeletbeli néhai *menedékvár* zsalugáterének) rácsai közt, és léleklevegítő kávéillat. A langyos iszapíz meggyűlt a számban, kevés lenne a reggeli fogmosás ilyenkor; töltök magamnak egy kupica szilvapálinkát (gondolom, az epéjére kényes embernek sem árt meg, ráadásul az életegyensúlyt is képes helyrebillenteni).

Neheztelsz rám valamiért, mint rendszerint (vagy csak álomban?), a felkínált pohár láttán, látom, elfordítod mereven tartott nyakad. Akárcsak a tévében vetített film közben az este – egy meztelen férfi vett üldözőbe épp egy életunt nőt –, mely ugyanúgy nemtetszést váltott ki belőled. Szárazon kunkorodó hajad is valósággal menekül a fésű elől; a tükörbe bámulsz, mint aki nehezen ismer magára (nem én látlak idegennek abban a percben!), majd vádló tekintettel vagy a felgyűlt önérzet sértettségével – s egy fél marék hajjal a kezében – kirohansz a fürdőszobába.

Azokban a pillanatokban határozhattad el magadban, hogy a mai nap nem fogsz főzni. Legelőször is hajad mosol – habár csak langyos víz van a kazánban –, hogy mielőbb faképnél hagyhass, és eljuthass a fodrászhoz, miközben (ezt régóta tudod): engem ilyenkor a kétség szokott emészteni, melynek aligha van karamellíze.

Ennyi történéis, illetve nemtörténéis – sok egy napra. Legalábbis nekem.

2.

„Szűkszavú” álmok, enyhe hányinger, pinchehideg. De fő, hogy együtt veled.

A szétgyúrt homály. Az utcai világosság fényözönében megelevenedett aktfotók mozdulatfoszlányai – mintha csak meg akarnák piszkálni didergésemet. Végére mindez valahogy több, mint diszpozíció – s az *én* újrafelfedezéséhez vezet.

A nyakszirten kurtára nyírt vagy szálanként „fodrászolt” tupírozott hajviselet; mogorva arckifejezés s a halottnak hitt házak árnyékának cinóberárnyalatai a ropogó havon; a tél csapdájába esett szervezet, lerombolt immunrendszer, lehámlott hit és bőrfelületek. Törzsi magány és kozmikus képzelgések, a hiábavaló kitámolygás a dzsungel ijesztő labirintusából, a vadzsírtól megkeseredett „primitív” korokból – a csúcshallodák pazarul kivilágított folyosóin is csak a pánik! Hol az énjeid közötti határ?

Nem feltétlenül csak álom közben állnak össze zavarólag (ez esetben zavaros otthontalan-érzéssel) a fragmentumok. S nem mindig az értelem a termékenyítő az ösztönös megérzésekre – az idegen léthelyzetek fölismerésének és leírásának kihívásaira nézve különösképpen.

Gyűlölöd vagy szereted, amit eltékozolsz?
Már hogyha egyáltalán észreveszed.

3.

Volt egy életed – volt egy álom.
És minden előlről.

2010. február 5.